

13. 2. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evropský platební rozkaz

Rychlé a účinné vymáhání splatných pohledávek, které nejsou předmětem žádného právního sporu, je pro hospodářské subjekty v Evropské unii nesmírně důležité. Prodlení s platbami představuje jeden z hlavních důvodů platební neschopnosti, která ohrožuje další existenci zejména malých a středních podniků a vede tak ke ztrátám vysokého počtu pracovních míst.[1]

DÁŇA, PERGL & PARTNEŘI

Advokátní kancelář

Dne 12. prosince 2008 nabylo účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (dále také jen "nařízení"). Z povahy nařízení jako pramene komunitárního práva plyne jeho přímá použitelnost a závaznost pro všechny členské státy Evropského společenství bez nutnosti jakékoliv transformace do právních řádů jednotlivých členských států. Ode dne 12. prosince 2008 je tedy možné se domáhat vydání evropského platebního rozkazu u všech soudů členských států.[2]

Účelem řízení o evropském platebním rozkazu je nejen zjednodušit a urychlit řízení o sporech v přeshraničních případech týkajících se nesporných peněžních nároků, ale i snížit vynaložené náklady a umožnit volný pohyb evropských platebních rozkazů v rámci celého Evropského společenství. Stanovením a dodržováním minimálních norem nařízení tak odpadne nutnost zahajovat ve státě výkonu jakékoli mezitimní řízení před jeho uznáním a výkonem. Evropský platební rozkaz má jednotnou unifikovanou podobu reagující na roztržičnost úpravy vnitrostátních právních předpisů a dosavadní obtížnost a zdlouhavost řízení při vymáhání přeshraničních dluhů.

Do zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "OSŘ") byl novelou[3] přidán nový paragraf 174 písm. b). Nové ustanovení OSŘ o evropském platebním rozkazu je upraveno pouze ve třech odstavcích a podrobnou věcnou úpravu ponechává na již zmíněném nařízení. Náš procesní řád obsahuje úpravu ohledně doručování rozkazu žalovanému, kde je obligatorně vyloučena možnost náhradního doručení. V souladu s výčtem možných způsobů doručení dle čl. 13 a 14 nařízení o evropském platebním rozkazu, s ohledem na rozdílnou úpravu pro tuto oblast v jednotlivých státech EU, je v OSŘ dovoleno pouze doručení do vlastních rukou žalovaného. Dále je v ustanovení § 174 písm. b) OSŘ upravena otázka příslušnosti soudu a doručování ve věci přezkumu evropského platebního rozkazu.

OSŘ byl existencí evropského platebního rozkazu doplněn o nový druh tzv. zkráceného neboli rozkazního řízení a nový exekuční titul obsažený v komunitárním pramenu práva. Nařízení o evropském platebním rozkazu zavádí duální systém,[4] kdy ponechává na výběru žalobce, zda uplatní svůj nárok prostřednictvím práva Společenství postupem podle tohoto nařízení či využije řízení, které je k dispozici dle práva členského státu. Řízení o evropském platebním rozkazu vykazuje celou řadu odlišností oproti platebnímu rozkazu upravenému v ustanovení § 172 a násl. OSŘ. Velké rozdíly jsou zejména v předpokladech pro jeho vydání, věcné působnosti, lhůtách pro podání odporu, řízení po podání odporu, otázce vydání částečného platebního rozkazu, formě řízení, pojmosloví a dalších.

Nařízení o evropském platebním rozkazu se vztahuje pouze na občanské a obchodní věci v přeshraničních případech. Může se jednat pouze o peněžité pohledávky, jež jsou splatné v době, kdy je podán návrh na vydání evropského platebního rozkazu. Přeshraničním případem se rozumí spor, v němž alespoň jedna z procesních stran bydlí nebo sídlí v jiném členském státě, než ve kterém se nachází soud, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu. Nařízení není možné uplatnit ve věcech daňových, celních či správních a nevztahuje se ani na spory o náhradu škody způsobené při výkonu státní moci. Z oblasti občanskoprávní a obchodněprávní úpravy jsou z nařízení o evropském platebním rozkazu explicitně vyloučeny (i) majetková práva vyplývající z manželských vztahů, závětí a dědictví, (ii) úpadky, vyrovnání a podobná řízení, (iii) věci sociálního zabezpečení a (iv) nároky z mimoslužných závazků, s výjimkou těch případů, kdy takový nárok byl předmětem dohody stran nebo kdy se vztahuje na peněžité pohledávky ze spoluvlastnictví.

Příslušnost soudu, u kterého je možno podat návrh na vydání evropského platebního rozkazu se určí v souladu s nařízením Brusel I.[5] Zjednodušeně je možno říci, že soudní příslušnost se určí místem soudu toho členského státu, ve kterém má žalovaná fyzická osoba své bydliště či žalovaná právnická osoba své sídlo. Nařízení Brusel I. upravuje mimo obecné příslušnosti např. i tzv. výlučnou soudní příslušnost[6] či prorogační doložky.[7] Otázka vnitrostátní příslušnosti je ponechána na úpravě jednotlivých členských států.

Řízení o evropském platebním rozkazu je, z důvodu zjednodušení, vedené pomocí vzorových formulářů,[8] jež jsou přílohou nařízení.[9] Formulářová úprava tak zpřístupnila tento druh řízení věřiteli jako právnímu laikovi, který se nyní prakticky obejde bez odborné pomoci advokáta. Tomuto přístupu dále nahrává i skutečnost, že veškeré formuláře jsou vydány ve všech jazycích členských států. Žalobce neovládající jazyk státu soudu, u něhož hodlá podat návrh na vydání evropského platebního rozkazu, může vyplnit formulář dle vzoru pro členský stát, jehož jazykem hovoří. V případě podání klasické žaloby by bylo nutno celý obsah dokumentu sepsat v cizím jazyce.

Návrh na vydání platebního rozkazu je možno podat jak v listinné, tak v elektronické podobě opatřené zaručeným elektronickým podpisem. Formulářový návrh obsahuje předtištěná pole pro vyplnění údajů, jež odpovídají požadavkům klasické žaloby. Mezi specifické náležitosti návrhu na vydání evropského platebního rozkazu patří odůvodnění příslušnosti soudu a přeshraniční povahy případu. Součástí návrhu na vydání evropského platebního rozkazu je i doplňující prohlášení o poskytnutí pravdivých údajů. Po přijetí návrhu provádí soud posouzení návrhu automatizovaným postupem, kdy sleduje, zda jsou splněny všechny formální náležitosti dle nařízení a zda je nárok oprávněný. Soud nenařizuje jednání, nezkoumá existenci nároku, vychází pouze z toho, že poskytnutá tvrzení jsou pravdivá. Pokud návrh postrádá některé náležitosti a zároveň ale není zjevně neopodstatněný či nepřijatelný, vyzve soud žalobce prostřednictvím formuláře B, aby v lhůtě, kterou stanoví, návrh doplnil či opravil.

Může nastat situace, kdy soud posoudí, že požadavky na vydání evropského platebního rozkazu jsou splněny pouze pro část nároku. V takovém případě soud vyzve žalobce, aby vyslovil souhlas s vydáním rozkazu jen ohledně části jeho nároku. Pokud žalobce souhlasí, jedná se o změnu návrhu a soud vydá evropský platební rozkaz pro tu část nároku, kterou žalobce přijal a zbývající část původního návrhu bude projednána v běžném civilním řízení. Soud návrh odmítne při nesplnění požadavků dle čl. 11 nařízení. Samo odmítnutí nepředstavuje překážku řízení rei iudicatae. Žalobce může vymáhat svůj nárok znovu prostřednictvím nového návrhu na vydání evropského platebního rozkazu či postupem dle práva členského státu.

Soud má povinnost vydat evropský platební rozkaz co nejdříve, obvykle do 30 dnů od podání návrhu. Do této lhůty se nezapočítává doba, po kterou byl návrh měněn, doplňován či opravován. Žalovaný může ve lhůtě do 30 dnů od doručení evropského platebního rozkazu buď zaplatit žalobci částku uvedenou v rozkazu, nebo napadnout rozkaz podáním odporu. Odpor může mít dokonce pouze

blanketní podobu, kdy není třeba zdůvodňovat, proč žalovaný nárok žalobce popírá. Podáním odporu je založena povinnost soudu projednat věc v řádném civilním řízení. Výjimkou z tohoto postupu je situace, kdy žalobce při podání návrhu na vydání platebního rozkazu v připojeném dodatku k formuláři A uvede, že si převedení věci do běžného řízení nepřeje a trvá na tom, aby v takovém případě řízení skončilo.

Pokud není ve lhůtě 30 dnů od doručení evropského platebního rozkazu podán odpor, s přihlédnutím k přiměřené době pro doručení odporu, prohlásí soud evropský platební rozkaz za vykonatelný. Formální požadavky na vykonatelnost se řídí právem členského státu původu. Vykonatelnost je potvrzena na vzorovém formuláři G, který je spolu s evropským platebním rozkazem zaslán žalobci. Tím, že se evropský platební rozkaz stal vykonatelným ve státě původu, tak je bez dalšího uznáván a vykonáván v ostatních členských státech a není nutné podstoupit další řízení o prohlášení vykonatelnosti při přesunu soudního rozhodnutí z členského státu původu do státu výkonu rozhodnutí. Možnost výkonu rozhodnutí bez jakéhokoli mezitimního řízení je výrazem prohlubování důvěry mezi členskými státy v obsah soudních rozhodnutí.[10]

Nařízení o evropském platebním rozkazu umožňuje ve svém článku 20 i přes zmeškání lhůty k podání odporu přezkum evropského platebního rozkazu ve výjimečných případech. Mezi důvody přezkumu patří např.: nemožnost popření nároku z důvodu vyšší moci nebo mimořádných okolností, které žalovaný nezavinil. Nutnou podmínkou využití přezkumu evropského platebního rozkazu je povinnost žalovaného učinit tak neprodleně. Podle ustanovení §174 písm. b) odst. 2 OSŘ je k řízení o návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu příslušný soud, který evropský platební rozkaz vydal. Pokud soud žádost žalovaného o přezkum odmítne, zůstává evropský platební rozkaz v platnosti. Rozhodne-li se soud vyhovět žalovanému a připustí přezkum, je evropský platební rozkaz od počátku neplatný. Usnesení soudu, jímž bylo vyhověno návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu, se doručí účastníkům řízení o evropském platebním rozkazu.[11]

Vykonávací řízení se řídí právem členského státu výkonu. Pro účely výkonu je žalobce povinen předložit evropský platební rozkaz společně s prohlášením o vykonatelnosti. V případě potřeby si může soud vyžádat překlad evropského platebního rozkazu do úředního jazyka členského státu výkonu. Každý členský stát má právo určit si jiný než úřední jazyk, který je v případě evropského platebního rozkazu přijatelný. Důvody pro zamítnutí výkonu rozhodnutí jsou taxativně vymezeny v čl. 22 nařízení o evropském platebním rozkazu. Výkon rozhodnutí nelze vykonat tehdy, pokud je evropský platební rozkaz neslučitelný s dřívějším rozhodnutím vydaným dříve v kterémkoliv členském státě nebo ve třetí zemi. Zamítnutí výkonu je nutné i v případě, kdy žalovaný svou povinnost splnil a žalobci částku stanovenou v evropském platebním rozkazu uhradil. Soud provádějící výkon rozhodnutí není oprávněn požadovat po žalobci složení jistoty kauce či vkladu z důvodu toho, že je cizím státním příslušníkem nebo že nemá bydliště ani nepobývá v členském státě výkonu.

Řízení o evropském platebním rozkazu je zajisté výrazný krok k usnadnění a zrychlení vymáhání přeshraničních pohledávek. Nicméně přínos nařízení, spočívající hlavně v automatizovaném řízení a přímé vykonatelnosti, ukáže až jeho využívání ze strany věřitelů a aplikace národními soudy v praxi. S přihlédnutím ke všem výše zmíněným výhodám týkajících se evropského rozkazního řízení lze očekávat jeho hojné využití a vymáhání přeshraničních pohledávek bude pro věřitele mnohem snadnější a dostupnější, než tomu bylo doposud.

Mgr. Lukáš Kohout,
advokátní koncipient

Na Ořechovce 580/4
162 00 Praha 6 - Střešovice

tel.: +420-224 232 611
fax: +420-233 313 067
e-mail: akdpp@akdpp.cz

[1] Jak vyplývá z Úvodního ustanovení (recitálu) č. 6 k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006.

[2] Mimo Dánska, jehož zvláštní postavení je dáno tím, že nepřistoupilo k Amsterodamské smlouvě, která mimo jiné přesunula spolupráci v oblasti vnitřních věcí a justice z třetího pilíře do pilíře prvního.

[3] Zákon č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

[4] Článek 1 odst. 1 nařízení o evropském platebním rozkazu.

[5] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

[6] Např.: u nemovitostních sporů jsou příslušné soudy státu, ve kterém se nemovitost nachází.

[7] Strany si mohou sjednat dohodu o příslušnosti soudu, nebo jakým způsobem bude určena pro případ sporu.

[8] Jedná se o formulář A: Návrh na vydání evropského platebního rozkazu; formulář B: Žádost žalobci o doplnění či opravu návrhu; formulář C: Návrh žalobci na změnu návrhu na vydání evropského platebního rozkazu; formulář D: Rozhodnutí o odmítnutí návrhu na vydání evropského platebního rozkazu; formulář E: Evropský platební rozkaz; formulář F: Odpor proti evropskému platebnímu rozkazu; formulář G: Prohlášení o vykonatelnosti.

[9] Na adrese <http://eur-lex.europa.eu> je možno nalézt celé znění nařízení i se všemi přílohami.

[10] Přímo vykonatelnost zavedlo jako první Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky.

[11] Podle ustanovení § 174 písm. b) odst. 3 OSŘ.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Jak soutěžní právo reaguje na pohlcování startupů technologickými giganty aneb fenomén vražedných akvizic](#)